

Tun puávtáh ráhtid taam ucâmuš já vuolgáttid ton lahtosijd meid viermist www.kela.fi/asiointi
Lasetiäduh www.kela.fi/pargottesvuota
Tun puávtáh rekinistiđ suulân, ete mon ennuv tun uážuh hiäđu www.kela.fi/laskurit

Tun puávtáh kojâdiđ lase mii puhelinpalvâlusâst čujuhusas www.kela.fi/palvelunumerot

Teevdi ucâmuš huolâlávtt já visâsmit, ete puoh tárbuliuh lahtoseh láá mieli.

Jis mij tarbâšep lasetiäduid, te mij väldip tunjin ohtâvuodâ.

Tun puávtáh toimâttid ucâmuš já ton lahtosijd poostâ peht www.kela.fi/postiosoitteet

Kelast iä lah kevttimnâál tuu PI-toimâttâhân oovdânpuáhtám čielgiittäseh.

i Jis tun jieh lah ovdil uuccâm Kela hiäđuid já lah varrim Suomân, te teevdi lasseen luámáttuv Y 77smn. Jis tun lah vyeigimin olgoenâmáid, te teevdi lasseen luámáttuv Y 38 (kj. ravvuid luámáttuvâst).

Uuccâmäigi: Tun puávtáh uuccâđ pargottesvuotâtoorjuu 3 mánuppaje äägist marjasčyecen.

1. Occee tiäduh

Persovntubdâldâh

Suhânommâ já ovdânommâ

Puhelinnummeer

Šledgâpostâčujottâs

Vuálá 18-ihásij paarnij persovntubdâlduvah. Almoot meid tuu pelikyeimi vye利亚hasijd paarnijd, jis sij ääsih siämmáá tálutuálust.

i Čujottâstiäđuid Kela finnee aalmugtiätuvuáhâduvâst.

2. Tilinummeer

3. Ucâmuš

Mun uusâm pargottesvuotâtoorjuu ____ . ____ . ____ rääjist.

Lah-uv almottâttám pargottes pargo-occen pargo- já iälättâstoisimâttâhân (PI-toimâttâhân)?

Kale Jiem **i** Almottât pargottes pargo-occen. Pargottesvuotâhiäđu puáhtá mäksid tuše äägist, kuás tun lah lamaš almottum pargottes pargo-occen PI-toimâttuvâst.

Mun lam

ollásávt pargottem

luámuttum

uásiáigásii tâi sätipargoost

irättejee

PI-toimâttuvvâin soppum toimâst, ovdâmerkkân pargoveimiškovlim, pargočekčâlem

Eres tile. Mii? _____

Lah-uv tun pargottesvuotâkasa jeessân?

Jiem Kale; ____ . ____ . ____ rääjist.

Pargottesvuotâkasa nommâ _____

i Täährhist tuu kassaast, ete ličij-uv tust máhđulávtt vuogâdovuotâ tiänâspeiviruutân.

Mun lam uážžum enâmusääigi tiänâspeiviruudâ.

4. Pargottesvuodâ ovdedeijee äigi

- i** Tuu oovdeb porgâm vaaigut toos, ete puávtáh-uv tun finnið vuáðupeiviruudâ. Jis tun lah porgâm ucemustáá 26 okkod pargoostorroomiáhtun tuhhiittetee pargoost tâi porgâm ucemustáá 15 mánuppaijeed irätteijen, te tun puávtáh finnið vuáðupeiviruudâ. Jis pargoostorroomiáhtun tuhhiittetee pälkkipargo tâi irättâstoimâ lii ucceeb, te tun puávtáh finnið pargomarkkântorjuu.

Mun lam ovdil pargottesvuodâ lamaš

- pälkkipargoost 26 okkod tâi eenâb majemui 28 mánuppaje ääigi (tarkkumpaje). Pargoostorroomiáhtu tiävá.
- pälkkipargoost vuálá 26 okkod. Pargoostorroomiáhtu ij tievâ.
- irätteijen 15 mánuppaijeed tâi eenâb ovdebij 48 mánuppaje ääigi (tarkkumpaje). Pargoostorroomiáhtu tiävá.
- irätteijen vuálá 15 mánuppaijeed. Pargoostorroomiáhtu ij tievâ.
- Ovdii beln mainâšum äigi ana sistees meid porgâm olgoenâmijn. Kost?

- i** Suomâst porgum pargo váldoo huámmášumán pargoostorroomiáhtun. Porgâm eres EU- tâi Eta -enâmist tâi Sveitsist puáhtá meid mangii váldið huámmášumán pargoostorroomiáhtust. Tooimât tuu porgâmenâmist U1- äššikirje (Pargottesvuotâhiädui miedeetmist huámmášumán váldimnâál pajeh) te tuu ucâmuš kiedâvuššâm lii jotelub. Lasetiäduh www.kela.fi/tyottomat

- Ovdii beln mainâšum äigi ana sistees porgâm muu perruujeešsân ollásávt tâi uásild omâstem irättâsâst.

- i** Perruujesânin uáivilduvoo täst pelikyeyimi tâi siämmáá táluuálust ässee pärni, vaanhim tâi ákku teikâ äijih.

Irättâs nommâ: _____

Irättâs omâsteijee: _____

- Mun jiem lah ovdil pargottes ääigi lamaš pargoost; _____ - _____ ääigi.

Suijâ, mane tun jieh lah lamaš pargoost ovdii beln mainâšum ääigi

- uápuh puácuvuotâ párnáá tipšom viärjukenigâsvuotâ/siivilpalvâlus

Eres suijâ. Mii? _____

- i** Pargoostorroomiávtu 28/48 mánuppaje tarkkumpaje puáhtá kuhedið ei. Ovdii beln mainâšum suujâi tiet.

5. Vuáðupeiviruudâ pargohistorjá

Lah-uv tun lamaš pargoost pajjeel 3 ive? Kale Jiem

Lah-uv tun lamaš pargoost ucemustáá 5 ive majemui 20 ive ääigi? Kale Jiem

- i** Vuáðupeiviruudâ puáhtá mäksid
- enâmustáá 300 peeivist, jis tun lah lamaš pargoost ohtsis enâmustáá 3 ive
  - enâmustáá 400 peeivist, jis tun lah lamaš pargoost ohtsis pajjeel 3 ive
  - enâmustáá 500 peeivist, jis tun lah 58 ihheed tiävdám maŋa tiävdám pargoostorroomiávtu já tust lii ucemustáá 5 ive pargoostorroomiäigi majemui 20 ive ääigi.

6. Puáðuh pargottesvuodâ ääigist

- i** Kela mäksim hiäduid já pälkkipuáðuid ij taarbâš almottid. Kela finnee tiäduid pälkkipuáðuin já ráhteevuoigâdvuotâsajanmáávsuin puátregisterist.

Finniih-uv tun pargottesvuodâ ääigi

puáðuid irättâstooimâst? Jiem Kale

olgoenâmijn mäksimnâál päälhi tâi sajanmáávsu, om. iäláttuv tâi hiäðu? Jiem Kale

- i** Mij pivdep tust tárbulijd lahtosijd talle ko kiedâvuššâp tuu ucâmuš.

Finnee-uv tuu pelikyeimi pärnitipšo torjuu?

Ij Kale

Lii-uv tuu pelikyeimi uuccâm paarnij päikkitipšo torjuu?

Ij Kale

Jis tuu pargoostorroomiähtu ij tievâ, te västid meid vyelni orroo koččamuššaid.

Lii-uv tust áámmátlâš todhos tâi ollâškovlâtodhos?

Ij Kale. Mii? _____

i Jis tust ij lah áámmátlâš todhos ijge ollâškovlâtodhos, te pargomarkkântoorjân puáhtá asáttid 21 oho vyerdimääigi. Vyerdimääigi puáhtá uánidid ei. pargoostorroomiähtun rekinistemnáál pälkkipargo já irättâstoimâ, te čielgiittäšaid puoh pargoostoromist kannat toimáttid Kelan. Vyerdimääigi ij asáttuu, jis pargomarkkântoorjâ juátkoo njuolgist tiánás- tâi vuádupeiviruodâ enâmusmaksimääigi tievâm maŋa.

Láá-uv tust juátkojeijee puáduh pargottesvuodâ ääigi?

Ij Kale. Moh puáduh?

Omádâhpuáduh, om. láigu-, riänttu- tâi uásuspuáduh

i Jis tust láá láigupuáduh, te lahte fáárun láigusopâmuš tâi láigukuuitâ sehe kuuitâid laiguutmist šodâm koloin (om. lieggim- já čáčimáávsuh, finnodâhvaastâ).
Jis tust láá riänttupuáduh, te tooimât kirjálíi kuuitâ pajjeel 2000 euro vuorkkimijn.

Palhâšumeh, om. čuákkimpäälhih tâi palhâšumeh luáttámuštoomâin. Moh?

Omâhâštipšoo tâi peerâtipšoo pälkki

Rijjâtatulii táhádâsân vuáduduvvee sajanmáksu

Eres puáduh. Moh?

---

7. Vaanhimij puáduh

Jis tun aasah tuu vaanhimij kulen, te västid taam sajan, peic jis tun lah PI-toimáttuváin soppum tooimâst. Vaanhimij puáduh sáttih vaiguttid pargomarkkântorjuu miärán, jis puáduh láá pajjeel 1 781 €/mp. Jis mij ep finni čielgiittäš, te mij pyehtip miedettid tunjin 50% tuu pargomarkkântorjust.

Mun toimáttâm čielgiittäš luámáttuváin TT 1c (Selvitys - Vanhempien tulot - Työmarkkinatuki)

Mun jiem tooimât čielgiittäš muu vaanhimij puáduin.

8. Almottâs pargottesvuotâääigist

i Teevdi vyelni orroo ruvdustuv pargottesvuotâääigist, meid lávurduv já pasepeeivi. Teevdi ruvdustuv vuossâmuu pargottesvuotâpeeivi ráájist toos räi, ko tun vuolgâttah ucâmuš Kelan. Tun puávtáh toimáttid ucâmuš jo oho pargottesvuodâ maŋa.

Almoot tuu uásálistmist PI-toimâttuvvâin soppum tooimân, om. pargovyeimiškovlim, pargokeččâlem tâi vajoidittee pargotoimâ, tâi jis tun lah lamaš meddâl soppum tooimâst, já meddâlroom suujâ (jiejâd puácuvuotâ, párnáa puácuvuotâ, miinii eres suijâ). Škovliimist tâi uápuin meddâlroom ij taarbâš almottid. **Jis tuu puácuvuodâst šoddâm meddâlroom pištá paijeel 3 uásálistempeeivi maŋaluvâi, te tooimât Kelan tuáhtár tâi tiervâsvuodâtipšoo tuodâstus.**

Almoot, ete kalle tijje peeivist tun lah lamaš pargoost. Tun puávtáh tiánád 300 €/mp tâi 279 €/4 oho ääigi, nuuvt ete tot ij vaagut tuu pargottesvuotâhiätun.

Ovdâmerkkâ											
Pvm	Čielgiittâs	t	min	Pvm	Čielgiittâs	t	min	Pvm	Čielgiittâs	t	min
Vu 8/10	<i>pargottem</i>			Vu /				Vu /			
Ma 9/10	<i>meddâl</i>			Ma /				Ma /			
Ko 10/10	<i>vajoidittee pargotoimâ</i>			Ko /				Ko /			
Tu 11/10	<i>pargoost</i>	7	15	Tu /				Tu /			
Vá 12/10	<i>meddâl/pyeccee</i>			Vá /				Vá /			
Lá 13/10	<i>pargottem</i>			Lá /				Lá /			
Pa 14/10	<i>pargottem</i>			Pa /				Pa /			
Pvm	Čielgiittâs	t	min	Pvm	Čielgiittâs	t	min	Pvm	Čielgiittâs	t	min
Vu /				Vu /				Vu /			
Ma /				Ma /				Ma /			
Ko /				Ko /				Ko /			
Tu /				Tu /				Tu /			
Vá /				Vá /				Vá /			
Lá /				Lá /				Lá /			
Pa /				Pa /				Pa /			

Nubástusah pargottesvuodâ ääigi

- Mun algâttâm paijeel kyevti oho pištee irâttâstooimâ ____.
- Mun algâttâm paijeel kyevti oho pištee olesäigipargo ____.
- Mun algâttâm uápuid ____.
- Mun algâttâm viärjukenigâsvuodâ tâi siivilpalvâlus čodâlditem ____.
- Eres suijâ. Mii?

9. Lasetiäduh

 Merkkii numeráin, ete mon ucâmuš sajan tun čujottah.

Lasetiäduh láá sierâ pápárist. Čääli pápárân tuu jiejjâd noomâ já persovntubdâlduv.

10. Vuáláčaalâ

Mun tähidâm, ete muu adelem tiäduh láá olmâ já mun almottâm, jis toh nubástuveh.

Päikki já äigi

Vuáláčaalâ

Mij pyehtip kevtid taan hiätuääši čuávdimân finnejum tiäduid meid eres hiätuääšist, jis tiäduid kalga laavâ mielld väldid tast huámmášumân. Siämmáánáál mij pyehtip kevtid eres hiädu várás finnejum tiäduid, ko čuávdip taam hiädu.

Tun finnih Kelast tiädu tast, ete kost mij pyehtip finnid tunjin kyeskee tiäduid já kuus mij pyehtip taid luovättid.